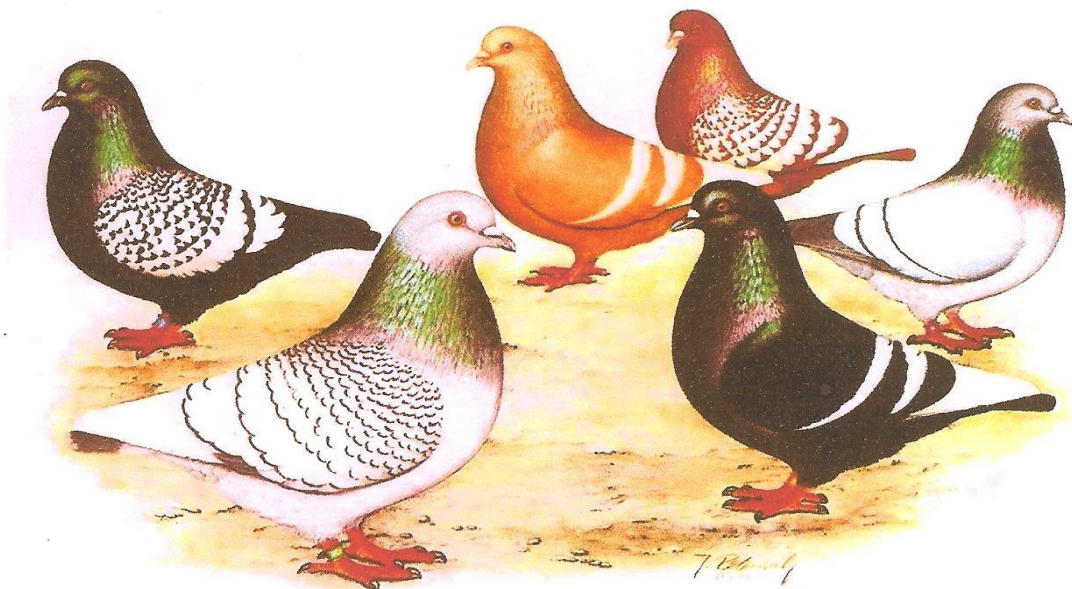

Šlechtitelský plán

klubu chovatelů holubů rysů

Osnova:

1. Základní vlastnosti holuba rýsa, plemenné znaky, popis a návrhy vylepšení
2. Stanovení vzácných málo chovaných rázů a novošlechtění
3. Evidence chovu a chovaných jedinců
4. Propagace plemene na výstavách a periodikách
5. Zahraniční aktivity klubu

1. Základní vlastnosti holuba rýsa, plemenné znaky, popis a návrhy vylepšení

Názvy dle ES: N – Luchstaube, F- Lynx de Pologne, A- polish Lynx.

Zařazení v seznamu plemen ES: holubi tvaru č. 24.

Původ: Západní Halič

Plemenné znaky

Poměrně krátký, nízko postavený silnější holub široké hrudi.

Posuzování

Celkový dojem – tvar těla – barva – šupkatost – pruhy.

Exteriér

- Hlava:** hladká, středně velká, se stoupajícím čelem, protáhle klenutá.
- Oči:** oranžové, až červené. Obočnice jemné, úzké, hladké, u modrých modrošedé, u černých a žlutých masově zbarvené.
- Zobák:** střední, u černých a modrých tmavý, u červených a žlutých voskový, čistý. Ozdobí jemné.
- Křídla:** krátká, široká, přilehlá, dobře kryjí záda. Ohbí křídel kryté opeřením hrudi.
- Ocas:** krátký, široce nasazený, jen mírně spadající, téměř až vodorovně nesený.
- Opeření:** dobře vyvinuté, hladké, nepříliš přilehlé.
- Nohy:** krátké, neopeřené, bérce sotva znatelné. Barva drápků bez důležitosti.
- Krk:** krátký, silný, s poněkud nafouklým voletem. Hrdlo dobře vykrojené.
- Postava:** hrud' široká, plná a hluboká, záda krátká a široká, mírně spadající. Hmotnost nejméně 700g. Za ideální se považuje u holubic 700-900g, u holubů 800-1000g.

Barva a kresba

- a) modří – čistá základní barva s dlouhými, stejnoměrnými, protaženými pruhy černě lemovanými, s mírným zeleným leskem na krku.
- b) modří šupkatí – čistá základní barva, čistá stejnoměrná šupkatost s černým lemováním.
- c) černí – hluboká černě se zeleným leskem, s dlouhými lehce protaženými pruhy.
- d) černí šupkatí – hluboce černá barva se zeleným leskem, stejnoměrná šupkatost.
- e) červení a žlutí – sytá základní barva s protaženými stejnoměrnými pruhy.
- f) červení a žlutí šupkatí – sytá základní barva, stejnoměrná šupkatost. Šupkatost je pravidelná, jdoucí přes štíty křídel a ramena a je stejnoměrně rozdělena. Každé pírko má v horní třetině malé bílé oválné skvrny, které jsou u modrých černě olemovány. Trojúhelníku podobný konec pera je v základní barvě. Pruhy jsou protaženy přes křídla, nejsou ani široké, ani úzké. Jsou čistě bílé, jen u modrých s úzkým černým lemem. V čistotě pruhů a šupkatosti černých, červených a žlutých se musí dosud dělat ústupky. Bělohrotí mají 6 až 10 bílých letek. Tmavé hroty prodlužující štít neplatí za vadu.

Rázy

Bělohrotí, nebo barevnohrotí modří, černí, červení, žlutí s bílými pruhy, nebo šupkatí.

Vady

Slabé, nebo úzké tělo, plochá nebo úzká hrud', dlouhé záda, nedostatečně krytá záda, silně zvednutý ocas, opeřené nohy, silně nečistá, narezlá nebo matná barva, bílá skvrna u kloaky, bílé punčošky, bílá za krkem u šupkatých, tmavý zobák u červených a žlutých, znatelně prokvetlé letky u barevnohrotých při zavřeném křídle (u červených a žlutých se toleruje), silně prokvetlý ocas, méně než 6 a více než 10 letek, větší rozdíl než 2 letky u modrých, míchané letky, velmi krátké, zubaté, silně nečistě pruhy (rez a pepř), silně nečistá a nepravidelná šupkatost, nedostatečná hmotnost.

Chované barevné rázy

Modrý šupkatý	-	bělohrotý barevnohrotý
Modrý bělopruhý	-	bělohrotý barevnohrotý
Žlutý šupkatý	-	bělohrotý barevnohrotý
Žlutý bělopruhý	-	bělohrotý barevnohrotý
Červený šupkatý	-	bělohrotý barevnohrotý
Červený bělopruhý	-	bělohrotý barevnohrotý
Černý šupkatý	-	bělohrotý barevnohrotý
Černý bělopruhý	-	bělohrotý barevnohrotý
Stříbřitý šupkatý	-	bělohrotý barevnohrotý

Holub rys byl vyšlechtěn v okolí Krakova a Lvova na konci 18. století křížením bílošupinatého a bělopásého domácího holuba ze slezským bělohrotým voláčem. Z původních holubů se přeneslo zbarvení, osvalení a užitkovost. Po slezském voláči zdědil elegantní a ušlechtilou postavu s mírně fouklým voletem. Pro svou krásu, užitkovost a zbarvení si polský rys postupně získal oblibu chovatelů doma i v cizině, zvláště v Německu a bývalém Československu. Do současné podoby byl vyšlechtěn převážně německými chovateli pod názvem rys (takto je i uveden v seznamu plemen). V původní podobě v mateřském Polsku téměř vyhynul. V současné době slyšíme názory polských chovatelů o znovu vyšlechtění polského rysa v jeho původní podobě a s původními vlastnostmi, včetně schopnosti polaření.

Kvalita jedinců plemene rys je v České republice k vidění poměrně různorodá. Na výstavách máme možnost zhlédnout jak jedince požadovaného současného šlechtění, tak holuby nestandardní, přibližující se k původnímu starému polskému typu.

Cílem klubu rysů je chovy rysa v České republice sjednotit, dle požadovaného, současného standardu. Je třeba si uvědomit, že holub rys je dnes již jiné plemeno než původní polský rys. Zásluhu na dnešním šlechtění má německý klub rysa, jehož vzorník byl převzat jako evropský a rys jako takový má určenou zemi původu Německo. Avšak i tam máme možnost pozorovat nežádoucí tlaky na úpravu standartu dle momentálního odchovu tzv. špičkových chovatelů jednotlivých rázů. Z tohoto důvodu se náš klub snaží nadále udržet vysokou kvalitu holubů u nás chovaných, zvláště pokud se týká intenzity barvy opeření, výraznosti kresby a přiměřené velikosti hlavy k postavě.

Návrhy na vylepšení plemene

Modrý šupkatý ráz - cílem je dosáhnout jedince požadovaného standartu a oproti současnému německému směru šlechtění vylepšovat u postavy správný sklon trupu a to mírně nazad (v Německu nejčastěji vodorovný, záda požadujeme dobře zakrytá (v Německu většinou odkrytá), sytost a čistotu základní barvy bez rzi v letkách, na voleti a kresbě (v Německu barva příliš světlá zašedlá). Zelený lesk požadujeme plnější a intenzivnější, zvláště na voleti. Kresba (u německých holubů převážně světlá a často šupinatá) by měla být s intenzivněji ostře ohraničenými lemy, aby šupkatost mohla být pozorována i na cca 10m. Nezáleží na tom, jestli je kresba hrubá či jemná, důležité je, aby byla pravidelně rozložená a působila elegantně. Barva očí (u Německých holubů většinou světle žlutá, zahnědlá až nazelenalá) je požadována alespoň oranžová, cílem však je rybízově červená, s pravidelně ohraničenou, nerozpitou černou duhovkou.

Modrý bělopruhý ráz - cílem je dosáhnout jedince požadovaného standartu a oproti současnému německému směru šlechtění dosáhnout intenzivnější základní barvu (u německých holubů zašedlá), ohraničení pruhu a jeho pravidelnost. U barevnohrotých sytosti probarvení letek a ocasního lemu. Co se týče barvy oka, platí totéž co u modrého šupkatého rázu.

U černého, žlutého a červeného rázu je třeba zlepšit typ, osvalení, krátkost postavy a zkrátit délky křídel a ocasu. Taktéž je třeba vylepšovat základní barvu, která by měla být sytá s leskem po celém těle. U kresby požadujeme šupkatost a postupné odstraňování šupinatých holubů s chovů.

Tyto barevné rázy by se v následujících pěti letech měly v typu vyrovnat rázu modrým šupkatým a bělopruhým.

Stříbřitý ráz – v česku vyšlechtěný ráz (již uznaný i v Německu) je třeba vylepšovat v typu, zlepšit přiléhavost opeření zvláště ve spodních partiích, na břichu a kostřeci. U barvy požadujeme sytější probarvenost na břichu a v podocasníku. Kresba štítu musí být šedě lemovaná. Lesk požadujeme zelený. Zahnědlé holuby postupně vyřazovat z chovů.

Doporučené rozdělení bodového hodnocení:

Tělesné tvary, typ	35 bodů
Barva	16 bodů
Kresba	14 bodů
Hlava	10 bodů
Oko	5 bodů
Obočnice	3 body
Zobák	5 bodů
Křídla	4 body
Ocas	4 body
Nohy	4 body

Výrazy pro posuzování rysa evropským způsobem.

Posuzování: celkový dojem - tvar těla - barva - šupkatost - pruhy.

Pozice	Přednosti	Doporučení	Vady
Hlava	šířka, výška hlavy, klenba čela, záhlaví	vyšší, širší čelo, vyšší klenutější hlava	úzká, plochá, hranatá delší netypické záhlaví
Oči	barva očí	sytější, intenzivnější,	velmi světlé, nečisté,

		čistější oči	zahnědlé oči
Obočnice	intenzita barvy	zintenzivnit barvu	hrubé, světlé obočnice
Zobák	šířka nasazení,délka	silnější,kratší,čistější, u červených a žlutých	úzký, dlouhý, nakřivo nesený, tmavý u červených a žlutých
Křídla	tvár a složení křídel, délka křídel	kratší, lépe složená, lépe krytá hrud'.opeř.	svěšená, uvolněná, velmi dlouhá, otevřená záda, 11 ručních letek
Ocas	složení ocasu,délka	kratší,užší,lépe složený	velmi široký, stříškovitý, silně zvednutý, spuštěné krajáky
Opeření	kvalita opeření	utaženější opeření	velmi uvolněné, třepenité, rýhy na krku
Nohy	šířka postoje, výška a nasazení nohou	užší, širší postoj, kratší, delší,méně podkleslé	velmi úzký, nízký postoj, velmi dlouhé, podkleslé nohy
Krk	nasazení, délka krku	širší nasazení, kratší	velmi úzce nasazený,dlouhý,úzký
Postava	plemenný typ, tvar těla, šířka a klenutí hrudi, držení a hloubka těla	širší klenutější hrud', větší,kratší postava držení těla, kratší záda	velmi úzké drobné tělo,úzká, mělká hrud', dlouhá postava hmotnost méně než 700g.
Barva	sytá, čistá, ucelená	výraznější,sytější, čistější barvu na spodku a hrudi	silně nečistá,zahnědlá,zašedlá, narezlé štíty křídel,záběly křídel a ocasu, prokvetlé letky u barevn.
Kresba	pravidelnost kresby tvar a čistota vzorku	pravidelnější kresba štítů,pruhu a letek	silně nepravidelná,slitá šupkatost, rozdíl více jak 2 letek,méně než 6 a více než 10 letek,zubaté nečisté, nedotažené pruhy, míchaná letky
Kondice	výborná kondice	lepší klecovou drezúru	nevýstavní kondice,znečistěné opeření,ahmyzení,hybí klec.drez.

2. Stanovení vzácných málo chovaných rázů a novošlechtění

Chovatelé klubu vyšlechtili stříbřitý šupkatý ráz, který se již zabydlel jak ČR tak i v okolních zemích. Svoji líbivou barvou si okamžitě získal spoustu obdivovatelů. V současné době se nám podařilo vyšlechtit nový barevný ráz a to hnědě plavý šupkatý bělohrotý a tmavohrotý. K tomuto rázu se zatím věnují jen dva chovatelé.

Barevné rázy jako jsou žlutí, červení a černí jsou kvůli nízkému počtu chovaných holubů dnes již taktéž řazené mezi vzácné. Klub by chtěl do svých řad získat více nových chovatelů, kteří by se těmito rázy vážně zabývali.

3. Evidence chovu a chovaných jedinců

Klub vede evidenci všech registrovaných chovatelů v našem klubu a vede přesné záznamy o počtech chovaných holubů jednotlivými chovateli. V současné době evidujeme tři uznané plemenné chovy. Z toho jsou dva na modrý šupkatý bělohrotý ráz a to př. Kutra Radim a př. Kejzlar Petr a jeden na stříbrný šupkatý bělohrotý ráz př. Kristek Jiří. Taktéž monitorujeme ostatní chovy chovatelů, kteří nejsou sdruženi v našem klubu, a snažíme se je zapojit do klubové činnosti.

4. Propagace plemene na výstavách a periodikách

Klub rýsa pořádá pravidelně speciální výstavu výletků rysů v Tečovicích u Zlína, převážně začátkem prosince. Tato akce, je hojně navštěvovaná a poslední dobou se jí i výstavnicky zúčastňují členové slovenského klubu chovatelů rysů. V loňském roce zde bylo vystaveno cca 210 ks výletků rysů všech barev. Zde se soutěží o titul šampion výstavy a sedm čestných cen. Z těchto cen vybírají posuzovatelé první tři v pořadí dle kvality vystavených jedinců bez rozdílu barevných rázů. Šampion a první tři čestné ceny bývají honorovány kvalitním krmivem. Taktéž jsou vybráni vzorový holubi v typu jak u modrošupinatého rázu tak i u ostatních barevných rázů.

Hlavní speciální výstavu pořádá klub při každoroční středočeské výstavě v Lysé nad Labem. Zde také probíhá a je vyhodnocena soutěž o mistra klubu ve dvou kategoriích a to

1. modrý šupkatý ráz
2. ostatní barevné rázy

Soutěže se mohou zúčastnit všichni chovatelé klubu, kteří vystaví alespoň 5ks holubů. Sčítá se součet 5-ti nejlépe oceněných holubů. Při rovnosti bodů rozhodují pomocné body tj. +2 za titul šampion a +1 za čestnou cenu. Při další bodové rovnosti rozhoduje počet vystavených mladých zvířat.

V posledních letech z důvodů počtů holubů u jednotlivých rázů bývá u modrošupinatého rázu udělen titul šampion na 1.0 starého, 1.0 mladého, 0.1 starou a 0.1 mladou. Na ostatní barevné rázy připadají 3ks titul šampion dle kvality vystavených rázů.

Členové klubu pravidelně vystavují na svazových výstavách jak místních, okresních i krajských. Národní výstavy se v poslední době zúčastňuje jen málo členů klubu. Toto bychom chtěli napravit.

Výsledky naší chovatelské práce publikujeme v klubovém zpravodaji, který vydáváme jednou až dvakrát ročně dle potřeby. Dále se snažíme přispět do svazového časopisu Chovatel a časopisu Svět holubů.

Vedení klubu se v posledních letech zaměřilo na užší spolupráci s několika vybranými posuzovateli, které pravidelně zveme na naše speciální výstavy. Zároveň se snažíme vytipovat mezi mladými posuzovateli další vhodné kandidáty pro další vzdělávání a možnost začlenění mezi klubové specialisty. V našich řadách se bohužel žádný nový adept na posuzovatele nenašel.

5. Zahraniční aktivity klubu

Členové klubu rysů se aktivně zapojili do evropského klubu rysů se sídlem v Německu. Každé čtyři roky je pořádána evropská výstava rysů, které se zúčastňují i naši členové klubu. Další v pokračování těchto evropských výstav bude v lednu 2017 při německé speciální výstavě klubu, které se také zúčastňujeme a to v Neudrönsfeldtu u Bayroitu.

Zde mají možnost členové našeho klubu zhlédnout současný směr šlechtění a nakoupit si chovné zvířata. Rovněž na všeobecných evropských výstavách pravidelně vystavujeme naše odchovy, kde jsme v poslední době získali několik titulů evropský šampion. Výbor klubu komunikuje a spolupracuje s německým klubem a snaží se prosadit klubové priority do mezinárodního vzorníku rýsa a ovlivňovat směr šlechtění.

Zpracoval:

předseda klubu
vzdělávatel klubu

Radim Kutra
Jiří Kristek